

SOKERIPALA

4/2017

Tulevia tapahtumia:

Riisipuuroa, jouluista ohjelmaa 12.12.2017

Fiskars joulumatka 15.12.2017

Accu-Check mittarinvaihtopäivä 24.1.2018

Kasnäs kylpylä ja Kemiön mylly 27.1.2018

Yllätysmatka Umpimähkään 21.4.2018

Kaksi puuta 30.6.2018

Lounais-Suomen Diabetes ry Diabetesasema
Yliopistonkatu 37 A, U-krs, 20100 TURKU
Puh. 040 758 5113
Fax 02 469 5288
info@lounais-suomendiabetes.fi
www.lounais-suomendiabetes.fi
<https://www.facebook.com/LounaisSuomenDiabetesry>

Toimiston aukioloajat:

Maanantai klo 9.30–16.30

Tiistai klo 9.30–16.30

Keskiviikko 9.30–16.30

Torstai klo 9.30–19.00

Perjantai klo 8.30–13.00

VASTAANOTTAVAT LÄÄKÄRIT

Hannu Järveläinen
professori, sisätautien ja endokrinologian
erikoislääkäri, diabeteksen hoidon erityispätevyys
(aseman vastaava lääkäri)

Anne Artukka
LL, yleislääketieteen erikoislääkäri, diabeteksen
hoidon erityispätevyys

Hanna Laine
LT, dosentti, sisätautien ja endokrinologian
erikoislääkäri, diabeteksen hoidon erityispätevyys

Lassi Nelimarkka
LT, sisätautien ja endokrinologian erikoislääkäri,
diabeteksen hoidon erityispätevyys

Markku Vähätalo
LT, yleislääketieteen erikoislääkäri,
diabeteksen hoidon erityispätevyys

Seija Ritakallio
Yleislääketieteen erikoislääkäri

Lääkärit ottavat vastaan tiistaisin ja torstaisin.
Ajanvaraus toimistolta.

Mirja Kulo
Diabetesvastuuhoitaja

JALKATERAPEUTIT

Heidi Saarinen
jalkaterapeutti (AMK)

Essi Mäkinen
jalkaterapeutti (AMK)

Emmi Isotalo
jalkaterapeutti (AMK)

Ritva Nuutinen
jalkojohtaja

Kaikille vastaanotoille
ajanvaraus puhelinnumerosta
040 758 5113

ILMOITTAUTUMISET TAPAHTUMIIN

Toimi ilmoituksessa olevan ohjeen mukaisesti!

Voit tukea Lounais-Suomen
Diabetes ry:n toimintaa ryh-
tymällä kannatusjäseneksi.
Kannatusjäseneksi voi ryhtyä
myös yritys. Kannatusjäsenen
maksu on 50 e, 100 e tai 150 e,
joka maksetaan Lounais-
Suomen Diabetes ry:n tilille
TOP FI71 5710 7020 0873 47.

Kannatusmaksun maksaneiden
nimet julkaistaan nettisivuil-
lamme, ellei tätä ole erikseen
kielletty.

SOKERIPALA

Lounais-Suomen Diabetes ry:n jäsentiedote 4/2017

Julkaisija

Lounais-Suomen Diabetes ry, Yliopistonkatu 37 A, ullakkokerros, 20100 TURKU

Myynti ja aineisto Toimisto, puh. 040 758 5113, info@lounais-suomendiabetes.fi

Painopaikka PAINO-KAARINA OY, painosmäärä 3000 kpl

Kansikuva Petri Kajander: Hulda staff

Taphtumat

Yhdistys tiedottaa toiminnastaan tiedotteessaan Sokeripalassa, maanantaisin Turun Sanomissa yhdistykset-palstalla, Diabeteslehdessä ja kotisivuilla osoitteessa www.lounais-suomendiabetes.fi sekä Facebook-sivuilla.

Sokeripala nro 1 ilmestyy helmi-maaliskuussa ja materiaalin palautuspäivä on 6.2., Sokeripala nro 2 ilmestyy touko-kesäkuussa ja materiaalin palautuspäivä on 8.5., Sokeripala nro 3 ilmestyy elo-syyskuussa ja materiaalin palautuspäivä 7.8. ja Sokeripala nro 4 marras-joulukuussa ja materiaalin palautuspäivä 6.11.

Uudistuksia Lounais-Suomen Diabetesasemalla

Diabetesasema siirtyy lääkäreiden ja pitkäaikaissokerin (HbA1C) maksujen osalta Kelan suoraveloituksen piiriin 1.1.2018. Sen jälkeen saat siis Kelakorvauksen suoraan maksun yhteydessä, kun esität kassalla voimassa olevan KELA-KORTIN.

LIITY JÄSENEKSI! osoitteessa <http://www.lounais-suomendiabetes.fi>

HALLITUS 2017

Jokinen Tapio, puheenjohtaja

Lögfén-Kortela Monica, varapuheenjohtaja, keskustelukerhon vetäjä

Heiskanen Anneli, sihteeri, jäsenasiainhoitaja, keskustelukerhon vetäjä

Timonen Esa, rahastonhoitaja

Koskinen Juhani, liikuntavastaava, Pieni ele-keräysvastaava

Aalto Hanna, perhekerhon vetäjä

Laaksonen Jaakko

Hällfors Leila

Tammisalo Minttu, Pieni ele -keräysvastaava

Varajäsenet

Artukka Anne

Kulo Mirja, Lounais-Suomen Diabetesaseman esimies

PÄÄKIRJOITUS

Jo kohta lopuillaan oleva vuosi on sisältänyt monia muutoksia diabeetikon elämään, toiset niistä elämäämme tukevia ja toiset ovat osiltaan hankaloittaneet monen arkielämää. Toivottavasti jokainen teistä on kyennyt muovaamaan arkielämän näiden ulkopäin tulleiden haasteiden parissa.

Diabetes-tutkimus on juuri tällä hetkellä historiallisesti hyvin voimakasta ja laajamittaista muun muassa geeniteknologiassa, lääkityksen saralla sekä uusien menetelmien löytämiseksi ohjaukseen ja neuvontaan diabeteksessa. Tutkimusprosessit ovat pitkät, joten käytäntöön vieminen voi kestää vuosia. Mutta tutkimusten välituloksetkin ovat usein hyödynnettävissä. Heti käyttöön otettavien joukkoon kuuluu TtM Sari Järvien terveystarkastuksen väitöskirja *"Ohjauksen kirjaaminen: tyypin 2 diabetespotilaiden omahoito ja osaaminen potilasasiakirjoissa"*. Siinä tarkastellaan, miten asiakkaan tila huomioidaan vastaanotolla. Terveystarkastuksen palveluiden muuttuessa yhä avopainotteisemmiksi potilaan omahoidon osaaminen korostuu. Omahoitoa on mahdollisuus tukea väitöskirjan mukaan yhteistyössä, jossa hoitaja ja asiakas tarkastelevat tarpeellisia muutostarpeita suunnitellusti. Potilasasiakirjoihin tulisi kirjata hyviä keinoja, joilla muutosesteitä on ratkaistu. Muutostarpeiden ja muutoksille asetettujen tavoitteiden ja aikataulujen kirjaaminen yhteistyössä hoitajan kanssa vahvistaa asiakkaan tunnetta omahoidon ohjaukseen osallistumisesta. Asiakkaalla on mahdollisuus tarkastella diabeteshoitoa koskevia kirjauksia suunnitelmasta omahoidon osalta niin usein kuin kukin kokee tarpeelliseksi oma hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, jotta muutostarpeille otolliset valinnat olisivat osana kiireistä arkea.

Kuppi on käännettävä siis toisin kuin nykyisin näyttäisi olevan. Toivonkin teiltä rohkeut-

Monica Löfgren-Kortela

ta osallistua omaan hoitoanne koskevissa asioissa niin hoitajan kuin lääkärinkin kanssa asioidessanne.

Lounais-Suomen Diabetes ry ja Turun Sydänyhdistys ovat mukana **VESOTE**-hankkeessa, joka tarkoittaa vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon poikkihallinnollisesti. Osuutemme Vesote-hankkeeseen on, että laadimme yhteistyössä interventiomallia raskausajan diabeetikoille (gestaatiidiabetes), joka tullaan pilotoimaan yhteistyössä. Interventiomallista gestaatiidiabeetikoille tehdään myös ylemmän ammattikorkeakoulun lopputyö. Tulette kuulemaan yhteistyön aikaansaannoksista ensi vuoden puolella.

Oikein mukavaa Joulunodotusta
Teille kaikille!

Monica Löfgren-Kortela, Lounais-Suomen Diabetes ry:n varapuheenjohtaja

KUTSU

**Lounais-Suomen Diabetes ry:n jäsenille ja heidän läheisilleen
jouluiseen tapahtumaan 12.12.**

Taimi II Puutarhakatu 21, Tku klo 17.00 – 19.30.

Tilaisuuteen on varattu riisipuuroa 200 ensimmäiselle.

Laulamme lisäksi yhdessä muusikko

Harri Lindströmin kanssa

jouluisia lauluja ja saattaapa

tilaisuudessa piipahtaa joulupukkikin.

Kiitos kuluneesta vuodesta,

Hyvää Joulua ja Onnea Vuodelle 2018!

*toivottaa Lounais-Suomen Diabetesyhdistyksen hallitus ja
Lounais-Suomen Diabetesaseman henkilökunta*

PS muistathan, että Lounais-Suomen Diabetesasemalta
voi ostaa jalkojenhoidon lahjakortin läheisellesi.

Lääkekorvausheikennysten vaikutukset

Tämän vuoden alusta alkaen muiden diabeteslääkkeiden kuin insuliinin erityiskorvaavuutta heikennettiin 100 prosentista 65 prosenttiin. Jo eduskuntakäsittelyn aikana tuli esille pelko siitä, että etenkin pienituloiset ihmiset saattavat jättää jatkossa lääkkeet lunastamatta niiden hinnan vuoksi. Samalla hoitotasapaino voi heikentyä ja diabeteksen liitännäissairaudet voivat lisääntyä. Säästöjen sijasta voikin aiheutua merkittäviä lisäkustannuksia yhteiskunnalle inhimillisen kärsimyksen ohella. Tämän vuoksi mm. Sdp ja useat muut oppositiopuolueet vastustivat heikennystä. Koimme uhkana, että lakimuutos saattaisi vaarantaa kakkostyypin diabeteksen hoidossa saavutetut hyvät hoitotulokset ja potilasturvallisuuden.

Seurantaa edellytettiin

Hyväksyessään heikennyksen eduskunta edellytti, että hallitus seuraa muutoksen vaikutuksia diabeteslääkkeiden käyttöön ja myös siihen lisääntykö toimeentulotuen

käyttö ja ryhtyy seurannan perusteella mahdollisesti tarvittaviin toimiin. Lääkekorvaustason alentaminen nosti itse maksettavaa osuutta eniten heillä, jotka käyttivät uudempiä ja kalliimpia tyypin 2 diabeteslääkkeitä. Näin ollen kohonnut omavastuu saattaa lisätä riskiä sille, että lääkkeet jätetään ottamatta.

Diabeteslääkkeiden kulutus hieman laskenut

Seurantatietoja on nyt saatu tammi-elokuun ajalta. Tuona aikana tyypin 2 diabeteslääkkeiden kulutus on laskenut noin yhden prosentin (vuotta aiemmasta 77 miljoonasta annoksesta 76 miljoonaan annokseen). Eniten eli 9% väheni GLP-1 analogien kulutus, gliptiinien kulutus väheni 5% ja yhdistelmävalmisteiden (mm. metformiinin ja gliptiinin yhdistelmät) kulutus väheni 6%. Sen sijaan SGLT-2-estäjien kulutus kasvoi merkittävästi jopa 101%. Tämä johtunee siitä, että niiden korvaustaso nousi vuoden

2016 alusta 40%:sta 65%:iin. Tämä saattaa myös selittää niiden muiden lääkkeiden vähentyneen käytön.

Lääkkeiden osto toimeentulotuella lisääntynyt

Asiaan vaikuttaa myös se, että vuoden 2017 alusta perustoimeentulotuen maksaminen siirtyi kunnilta Kelalle. Samalla lääkkeiden ostaminen toimeentulotuen maksusitoumuksella lisääntyi. Maksusitoumuksien käyttö onkin lisääntynyt kaikkien lääkkeiden osalta. Tyypin 2 diabeteslääkkeitä ostettiin tällä tavoin 1,6 kertaa enemmän ja insuliineja 1,8 kertaa enemmän kuin vuotta aiemmin.

Lisää selvityksiä tarvitaan

Nämä tilastot eivät nopeasti tarkasteltuna herätä isoa huolta, mutta niiden lisäksi tarvitaan vielä yksilötason tarkastelua siitä miten korvaustason muutos on vaikuttanut tyypin 2 diabeteslääkkeiden käyttöön ja myös toimeentulotuella katettuihin diabeteslääkeostoihin. Tätä jäämme vielä odottamaan.

Lääkemenojen kasvu on monelle kohtuuton

Vaikka suurin osa diabeetikoista on lääkkeensä pystynyt tavalla tai toisella ostamaan, ovat nousseet lääkekustannukset pois jostain muusta kulutuksesta. Pienituloisella ihmisellä pienikin menojen kasvu voi merkitä isoa puutetta arjen välttämättömissä menoissa. Lääkekorvausten heikentymisen vuoksi etenkin monisairaiden maksurasitus voi olla kohtuuton. Ainakiin omiin korviini on kuulunut jo useita tapauksia, joissa diabeetikko on apteekin kassalla jättänyt lääkkeet ostamatta niiden hinnan takia. Kuuleman mukaan jotkut ovat siirtyneet kokonaan insuliiniin.

Parhaat hoidot oltava kaikkien saatavilla

Tulee muistaa, että diabeteksen hoidon kustannusten osuus Suomen terveydenhuollon kokonaismenoista on noin 15%. Eniten kustannuksia aiheuttavat lisäsairaudet, joista valtaosa olisi hyvällä hoidolla ehkäistävissä. Parhaiten vaikuttavien hoitojen tulee olla jokaisen diabeetikon ulottuvilla. Näin ollen ei ole hyväksyttävää, että tyypin 2 diabeetikoiden lääkkeet on siirretty pois 100 prosentin erityiskorvausluokasta eikä se, että insuliinihoitoisilla diabeetikoilla, joille insuliini on välittömästi ja pysyvästi elämää ylläpitävä lääkevalmiste on näissäkin lääkekorvauksissa alkuomavastuu.

Sataprosenttiset lääkekorvaukset perusteltuja

Jokainen diabeetikko olisi ansainnut sataprosenttisesti korvattavat lääkkeet sairautensa. Tulee muistaa, että diabetes on voimakkaasti perinnöllinen ja etenevä sairaus, johon voi sairastua vaikka elämäntavat olisivat terveelliset. Diabeteksen hoidossa on saavutettu viime vuosina merkittäviä edistysaskelia. Lääkekorvausheikennysten takia voi tapahtua takapakkia. Näin ei saa antaa tapahtua.

*Eeva-Johanna Eloranta
Kansanedustaja, sd*

Diabetes ja suu

Kun puhutaan kokonaisvaltaisesta terveydestä ja sen ylläpidosta, suun terveys jää osalla ihmisistä huomioimatta. Muistetaan lääkäreiden neuvomat ruokavaliot, lääkkeet, liikunta ja uni, mutta suun hoito saattaa jäädä niin sanotusti vähemmälle huomiolle. Kuitenkin suun terveydellä on erittäin suuri merkitys yleisterveyteen, varsinkin, jos taustalla on vielä muita perussairauksia, kuten esimerkiksi diabetes.

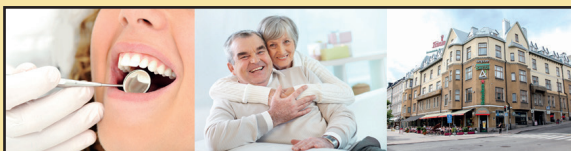
Vastaanotolla meidän suun terveyden ammatti-laisten tulee suun terveyden lisäksi huomioida asiakkaamme yleisterveys ja siihen liittyvät suun terveyteen vaikuttavat seikat. Oli kyseessä perussairaus, tupakointi tai vaikka suuhygienian parantaminen, yritämme aina löytää asiakkaillemme keinoja kohti terveellisempää elämää suun ja muun yleisterveyden kannalta. Neuvomme yksilöllisesti kunkin asiakkaan tarpeen mukaan esimerkiksi suun omahoito-ohjeita kotiin, ruokavalion muutosehdotuksia, sekä kerromme yleisesti suun ja eri perussairauksien yhteyksistä.

Diabetes yhtenä Suomen yleisimpänä perussairautena näkyy myös suun terveyden vastaanotolla. Diabetes ei itsessään aiheuta mitään suun alueen vaivoja tai sairauksia, mutta suun alueen tulehdukset ovat diabeetikoilla korkeasta verensokerista johtuen kuitenkin tavallisempia kuin muilla. Lisäksi tulehdukset pahenevat helpommin sekä paranevat huomomin. Huono hoitotasapaino voi näkyä diabeetikon suussa monella tapaa; iensairauksina, reikiintymisen lisääntymisenä, lääkkeistä johtuvana suun kuivuutena tai esimerkiksi sieni-infektioina. Diabeteksen ja suun yhteyden voisikin sanoa olevan kaksisuuntainen; diabeteksen hyvä hoitotasapaino edesauttaa suun terveyttä, ja vastaavasti terve suu tukee diabeteksen hoitotasapainoa.

Tärkeintä diabeetikon hammashoidossa on tulehdusten hoitaminen niin hampaissa kuin ikenissäkin. Tulehdusten hoitamisen jälkeen keskitytään ehkäisevään ja terveyttä ylläpitävään hoitoon. Tähän kuuluvat säännölliset hampaiston tarkastukset hammaslääkärillä sekä puhdistukset suuhygienistillä. Näin suun alueen mahdolliset tulehdukset on mahdollis-

ta huomata jo varhaisessa vaiheessa, jolloin niiden hoitaminen on helpompaa.

Suun omahoitoon diabeetikolla pätevät samat hoito-ohjeet kuin ei-diabeetikollekin; hampaiden harjaus ja hammasvälien puhdistus ovat ensisijaisen tärkeitä. Kahden minuutin harjaus aamuin illoin fluorihammastahnalla sekä päivittäinen hammasvälien puhdistus ovat paras keino ylläpitää suun terveyttä ja ehkäistä suun sairauksia. Näiden lisäksi säännölliset ateriaritmit 5-6 kertaa päivässä sekä ksylitolituotteiden käyttö ruokailujen jälkeen säästävät hampaita happohyökkäyksiltä ja näin ollen suojelevat hampaita ja suuta. Asiakkaamme kohtaamme aina yksilöinä, joten kaikkiin ihmisiin ja heidän suun hoitoonsa, perussairaudet ja muut seikat huomioiden, paneudumme aina henkilökohtaisesti ja löydämme keinot kohti parempaa suun terveyttä!

MIELLYTTÄVÄÄ HAMMASHOITOA TURUN YDINKESKUSTASSA

Lounais-Suomen Diabetes ry:n
jäsenille maksuton suun ja hampaiden
tarkastus kerran vuodessa sekä
-10 % hammashoidosta

Tervetuloa!

Puh. (02) 4141 100

ma-to 8-19, pe 8-16 | Aurakatu 14 B, 4. krs

Hammaslääkärikeskus
denta
www.denta.fi

Hei Diabeetikko.

Otamme vastaan tyhjätkäytetyt liuskapurkit Lounais-Suomen Diabetesasemalla. Nämä purkit toimitaan edelleen ja niistä tehdään miniroskiksia.

Kysymys diabeteshoitajalle:

Saako tyyppin 2 diabetesta sairastava verotuksessa invalidi-vähennyksen, jonka tyyppin 1 sairastava henkilö saa?

Diabeteshoitaja Mirja Kulo vastaa:

Invalidivähennyksen verotuksessa saa, mikäli invalidisointiaste on riittävä. Esim. monipistoshoidon ja mahdolliset lisäsa-raudet. Sen luokittelee hoitava lääkäri. Automaattisesti sitä ei anneta.

Libren sensorit patterijätteisiin ja muut yleisjätteeseen.

Rajoituksetonta elämää
ACCU-CHEK® Mobile

▶▶ 50 testin kasetissa on aina valmiina uusi testi

50 testiä

- ✓ Liuskatonta mittaamista.
- ✓ Ei koodausta.
- ✓ 4 yksinkertaista vaihetta.
- ✓ Hellävaraista näytteenottoa.

Koe mahdollisuutesi.

Aioliikaspalvelupuhelin 0800 92066 (maksuton)
www.accu-chek.fi

ACCU-CHEK®

ACCU-CHEK COMPACT MITTARI ESITTELY 24.1.2018

Lounais-Suomen Diabetes aseman tiloissa **mittarinesittelypäivä 24.1.2018 klo 11.00 – 15.00**. Jos sinulla on käytössäsi vanha Accu-Chek Compact -mittari (17 testin liuskarulla), tule vaihtamaan se uuteen Accu-Chek Mobile mittariin. Huomioithan, että vaihtomahdollisuus koskee ainoastaan niitä henkilöitä, jotka antavat vaihdossa Accu-Chek Compact -mittarin. Mittarissa ei ole irtoliuskoja ja se soveltuu erinomaisesti niille henkilöille, joilla on vaikeuksia käsitellä yksittäisiä testiliuskoja. Accu-Chek Mobile -mittarissa on 50 testin testikasetti.

Turussa saa Accu-Chek Mobilen liuskoja tarvikkejakelusta, jos siihen on mittari. Mittarin saa virallisen kriteerin mukaan henkilö, jolla on motorisia ongelmia esim. reumaatikot, joilla on vaikeuksia käsitellä irtoliuskoja ja lansetteja tai näkövammaiset. Sokeille mittari ei sovi, koska mittari ei ole puhuva. Mitään todistusta ei tarvita, vaan mittarin voi joko itse ostaa tai pyytää diabeteshoitajalta, jos on hankaluuksia käyttää perinteistä irtoliuskamittaria.

Diabeteskuntoutusta Härmän Kuntokeskuksessa

Härmän Kuntokeskuksessa järjestetään KELAn kustantamia aikuisten tyyppin 1- sekä MBO ja tyyppin 2 diabeteksen kursseja sekä suomeksi ja ruotsiksi vuosina 2017 - 2020.

Kuntoutusmuotona on kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit. Ohjelma näissä painottuu enemmän sopeutumisvalmennukseen, joissa vertaistuki, sairauteen sopeutumisen tukeminen ja tiedonsaanti korostuvat.

Itse sairauden perushoito jatkuu omassa terveydenhuollossa, samalla tavalla kuin ennen kuntoutustakin. Kurssilta saat mukaasi uusinta tietoa sairaudesta ja sen hoidosta. Vaikka asiat saattavat olla osalle kurssilaisista jo tuttuja, on kuitenkin mieli vastaanottavaisempi samanhenkisen ryhmän seurassa. Samoin motivaatio on palautteiden mukaan parempi, kun voi keskittyä vain itseensä kurssin aikana.

Näin saadun tiedon voi helpommin soveltaa arkeen ja omaan elämään sopivaksi. Tavoitteina voi olla esim elämäntapamuutos, itsehoitovalmiuksien löytäminen tai painonhallinta. Kurssin oikea-aikaisuus on todella tärkeä asia: Sinun tulee olla vastaanottavainen ja halukas muutokseen. Se on sinun omaksi parhaaksesi.

Kurssin sisältö

Kurssiohjelma on monipuolinen! Sieltä löytyy vaihtelevasti sekä yksilöaikoja että ryhmätoimintoja. Ryhmässä käydään luennoilla ja liikku-massa, mutta myös keskustellaan runsaasti. Myös ohjelman ulkopuolella tapahtuu: pääs-tyäsi ryhmän kanssa tutuksi on helpompi jakaa kokemuksia sairaudesta, hoidoista, lääkkeitä ja vaikka elämästä. Monesti kurssin aikana syntyy ystävyys-suhteita, jotka kantavat lopun elämän.

Yksilöllisesti pääset tapaamaan jalkaterapeutin ja terveydenhoitajan. Heidän kanssaan pääset keskustelemaan muun muassa tukipohjallisista ja muista terveydenhoidollisista asioista.

KELAn standardien mukaisesti ja kurssista riippuen, yksilöaikoja voi olla myös lääkärille, ravitsemusterapeutille tai vaikkapa kuntotestaus-aikaa liikunnanohjaajalle. Lisäksi voit täydentää kuntoutusohjelmaa rentouttavilla Wellness-hoi-doilla, motivaatiota ylläpitävillä testauksilla (polkupyörergometritesti, lihastesti, InBody) tai vaikkapa käymällä parturi-kampaajalla!

Päiväohjelman ulkopuolella käytettävissä on kylpyläosastomme sekä kuntosalimme. Vuoden-ajasta riippuen voit käydä ulkoilemassa lenkki-polulla, kick-bike-lenkillä läheisessä Ylihärmän keskustassa tai vaikkapa pelata golfia 9-reikäi-sellä Härmä Golf&Academyn golfkentällä.

Kurssipalautteiden mukaan osallistujat ovat muun muassa saaneet vauhtia itsehoitoon ja painonpudotukseen sekä innostuneet liikkumaan enemmän. Matkaan on tarttunut myös roppakau-palla vertaistukea ja vahvistusta siitä, etteivät ole yksin sairautensa kanssa, lisää tietoa, virkistystä sekä vinkkejä pieniin arjen muutoksiin.

Kurssille voivat hakeutua myös työelämästä poissaolevat henkilöt.

Ratkaisevaa on, miten sairaus vaikuttaa toimin-takykyyn ja arjessa selviytymiseen.

Nähdään Härmässä!

Nina Karlsberg

*Kuntoutuksen ja työhyvinvoinnin asiantuntija,
Härmän Kuntokeskus, 06 4831 490*

15.1.2018 MBO & 2 tyyppin diabetes 67950

5.2.2018 1 Tyyppin diabetes 67911

26.2.2018 MBO & 2 tyyppin diabetes 67951

19.3.2018 1 Tyyppin diabetes 67912

Hakeminen: lääkärin b-lausunto kuntoutusta varten ja hakemuslomake KU132 toimitetaan KELAan päätöstä varten. Käsittelyaika on noin 5 viikkoa, joten hae hyvissä ajoin. Jos kurssin alkamiseen on alle tämän, otathan yhteyttä niin katsotaan, mikä kurssin tilanne on ja miten tulisi toimia.

Muista matkavakuutus ja lähde turvallisiin mielin matkalle

Passi, lentoliput, matkavakuutus.

Useimmilla matkavakuutus kuuluu itsestään selvänä matkalle muistettavien asioiden listaan. Monilta, erityisesti nuoremilta, matkavakuutus jää kuitenkin hankkimatta – joko omaa huolimattomuuttaan tai tarkoituksella.

Vuoden alussa teetetyt tutkimuksen mukaan kaksi viidestä 18–34-vuotiaasta suomalaisesta matkustaa ulkomaille ilman matkavakuutusta. Vastaava osuus yli 55-vuotiaista oli enää viidennes.

Diabetes on hyvä ottaa huomioon matkustaessa. Sairaus ei rajoita matkailua, kun diabeetikko pitää huolen hoitoon liittyvistä perusasioista.

Matkustajavakuutus myönnetään alle kolmen kuukauden matkoille

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva myöntää matkustajavakuutuksen ilman terveystestiyttä silloin, kun matka-aika on korkeintaan kolme kuukautta. Jos matka kestää pidempään, vakuutuksen saamiseksi vaaditaan terveystestiyttä. Tällöin vakuutuksen myöntäminen tehdään selvityksen perusteella.

Matkustajavakuutukseen ei tule rajoitusehtoja. Kannattaa kuitenkin huomioida, että jos ennen matkaa ollut sairaus pahenee

matkan aikana, korvataan vakuutusehtojen mukaisesti ainoastaan akuutti ja ensiapuluontoinen matkakohteessa annettu hoito enintään kymmenen päivän ajalta hoidon alkamisesta. Muita vakuutusehdossa mainittuja kustannuksia, kuten esimerkiksi kotiinkuljetuskustannuksia, ei korvata matkustajavakuutuksesta.

SOS auttaa matkalla

Matkalla sairastuneita tai vahingon kohteeksi joutuneita Turvan asiakkaita auttaa SOS International, joka on pohjoismaisten vakuutusyhtiöiden omistama hätäpalvelukeskus. SOSilla on ympärivuorokautinen päivystys suomen kielellä, ja siellä osataan ohjeistaa esimerkiksi lähimmän, luotettavan lääkärin sijainti. SOSiin voi ottaa yhteyttä myös muissa kuin hätätapauksissa.

Matkustajavakuutustaan voi täydentää matkatavaravakuutuksella, jonka voi saada normaalisti vuosivakuutuksena tai määräaikaisena tietylle matka-ajalle. Jos asiakas ottaa laajan tason kotivakuutuksen Turvasta, korvaa se myös ulkomaanmatkoilla mukana oleville matkatavaroille aiheutuneita vahinkoja 4 500 euroon asti.

Myös matkustajavakuutuksen voi ottaa jatkuvana tai määräajaksi. Aktiivisten matkustajien kannattaa ottaa jatkuva matkustajavakuutuksen, niin jokaista matkaa ei tarvitse vakuuttaa erikseen ja on ainakin yksi asia vähemmän muistettavaa ennen matkalle lähtöä.

Turvassa liiton jäsenkortti on paras etukortti

Moni suomalainen ammattiliitto on vakuuttanut jäsenensä Turvassa heidän vapaa-ajan lomamatkoillaan. Jos kuulut ammattiliittoon, sinulla saattaa olla Turvassa jo valmiina matkustajavakuutus.

Myös parhaat edut Turvasta saa ammat-
tiliiton jäsen. Liiton jäsenkortti oikeuttaa
Turvan asiakkaana 10 prosentin jatkuvaan
alennukseen vapaaehtoisista vakuutuk-
sista. Lisäksi Turvasta saa asiakkuuden
keston mukaan määräytyvän 5–10 prosen-
tin omistaja-asiakasalennuksen.

Turvan kattavimmat vakuutustuotteet on
räätälöity yksinoikeudella liiton jäsenille,
esimerkiksi yhtiön kattavin kaskovakuutus
Liittokasko.

TaskuTurva tekee asioinnista entistä vaivattomampaa

Turva lanseeraa loppuvuoden aikana uu-
den mobiilisovelluksen, TaskuTurvan, joka
tulee ladattaviksi iOS- ja Android-puheli-
miin. Sovelluksesta muun muassa voi näh-

dä oman vakuutusturvansa kätevästi, ja jos
asiakkaan ammattiliitto on ottanut Turvasta
matkavakuutuksen, matkavakuutuskortti
löytyy TaskuTurvasta ja kulkee aina hänen
mukanaan.

TaskuTurvaan tulee ainutlaatuisia etuja
sekä Turvan lapsivakuutuksen, Junioriturva
Plussan, hankkineille että Turvan autoile-
ville asiakkaille. TaskuTurvan avulla junnun
lääkärikäynnit hoituvat rahaa käyttämättä,
jolloin korvauksia ei tarvitse hakea erik-
seen. Kun kaskossasi on lasivakuutus,
särö auton lasissa ei tee lovea lompak-
koon, sillä TaskuTurvan avulla lasin korjaus
onnistuu rahaa käyttämättä ja vaihtokin
vain omavastuun hinnalla.

Palvelua juuri kuten itse haluat

Me vakuutusyhtiö Turvassa
palvelemme sinua haluamallasi tavalla:
puhelimitse, paikan päällä
toimistossamme – tai jopa kotonasi.
Ota yhteyttä ja olet Turvassa.

Turun palvelutoimisto
Käsityöläiskatu 4, Turku
ma-to 9.30-17, pe 9-16

Raision palvelupiste
Tasalanaukio 3, Raisio
ma-to klo 10-16.30, pe klo 8.30-14.30

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva turva.fi • 01019 5110

 turva
Hymyile, olet Turvassa

Diabetesliiton alennuskumppanit jäsenille

Alennukset myönnetään normaalihinnoista, eikä niitä voi yhdistää muihin tarjouksiin. Esitä AINA jäsenkorttisi tai verkkotilauksissa jäsenetukoodi.

*SYNLAB (ent. Cityterveys) myöntää jäsenille perheineen alennusta laboratoriotutkimuksista -12 % ja magneettitutkimuksista -5 %. Muista esittää aina jäsenkorttisi.

*DECOLA on laajan valikoiman keittiö- ja leivontavälineiden kauppa. Saat verkkokaupassa -20%, kun lisäät koodin *diadeco* ostoskorivaiheessa kampanjakoodin paikkaan.

*Foamrollerin rullalla ja muilla välineillä laukaiset nopeasti jumissa olevat paikat ja parannat pintaverenkiertoa. Foamroller.fi-verkkokaupasta vuonna 2017 tehdyistä -20 % rulla-, krpa- ja pallotilauksista. Lisää ”*diabetesliitto*”, koodi tilausta tehdessäsi sille varattuun kenttään.

*FYSIOMYYNTI antaa 20 % alen laajasta liikuntatuotteiden valikoimastaan. Alennus koskee kaikkia verkkokaupassa tehtyjä tilauksia. Lisää koodi *ETUSI20* tilauslomakkeen kohtaan: Onko sinulla kuponki?

*Holiday Club antaa vähintään 15 % alennus Holiday Club kylpylähotellien, Villasten, Chalets -huoneistoiden sekä loma-asuntojen päivän hinnoista. Holiday Club voi tehdä myös tarjouksia, joissa alennus voi olla suurempi. Varaukset ja maksu tehdään online -verkkovarausjärjestelmässä koodilla *Diabetesliitto15*.

*Scandicin hotelliedut jäsenille: varaa huone sopimushinnalla kaikissa Scandic-hotelleissa. Alennus ko. ajankohdan normaalista Flex-hinnasta: Suomessa 10 %, Tanskassa 6 %, Ruotsissa, Norjassa, Saksassa, Puolassa ja Belgiassa 5 %. Scandic Hotels tarjoaa jäsenille maksuttoman ja henkilökohtaisen Scandic Friends -kanta-asiakaskortin.

*VIKING LINE

<http://www.vikingline.fi/edut/diabetesliitto> (Paljon alennusmatkoja.)

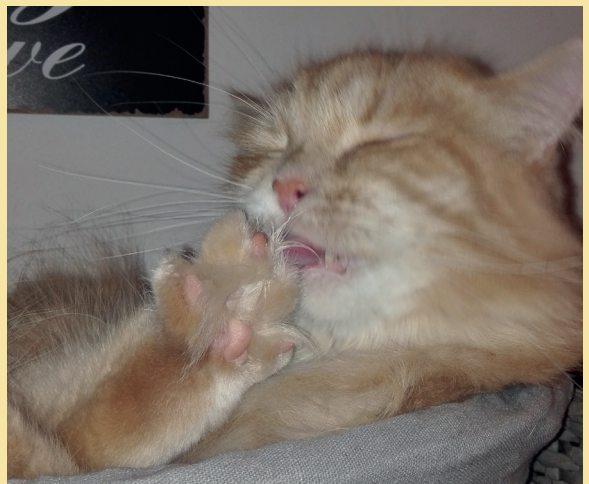
*SYNSAM-optikkoliikkeet antavat liiton jäsenille perheenjäsenineen alennusta: silmälasit -25%, aurinkolasit -20%, piilolasit -10%

*Specsavers Optikko: Optikon Kokonaisvaltainen näöntutkimus veloituksetta (sisältää digitaalisen silmänpohjakuvauksen ja jäsenille kuvat veloituksetta mukaan, etu 29 €) ja Kahdet silmälasit yksien hinnalla (Valitse 2 Maksa 1 -hinnoittelu koskien liikkeiden koko kehysvalikoimaa)

*Instrun edut vuonna 2017: Normaalihintaiset silmälasit -30 %, optikon suorittama näöntarkastus ja silmälasimääräys veloituksetta ja normaalihintaiset aurinkolasit -15 % (Ei Oakley)

*Otavamedian edut jäsenille: -40 % alennus normaalihintaisista 12 kk:n lehtitilauksista. Tilaukset vain jäsenille tarkoitettujen verkkosivujen kautta. Tilaussivun osoite löytyy jäsenkorttimateriaalista.

***Kaikki Diabetesliiton edut löydät osoitteesta:** https://www.diabetes.fi/yhteiso/jasenedut/kumppaniyrittystemme_tarjoamat_jasenedut

TAPAHTUMAKALENTERI

Annali Heiskanen

KESKUSTELUKERHO KEVÄÄLLÄ 2018

Tapaamiset Avoin kohtaamispaikka Happy Housessa torstaina 15. helmikuuta, 8. maaliskuuta ja 12. huhtikuuta 2018 klo 18.00 – 19.30. Paikalla keskustelukerhon vetäjät Annali Heiskanen ja Monica Löfgren-Kortela.

YHTEISLAULUHETKI 9.12.2017

Suunnitelmissa on järjestää Nivelyhdistyksen kanssa yhteistyössä **yhteislauluhetken laulukulkueena joulumarkkinoilla, Vanhalla Suurtorilla 9.12.2017 klo 13.15 – 15.00**. Laulamme Suomi 100 vuotisteemalla, vanhoja joululauluja. Lämpimästi Tervetuloa! Toivomme näkevämme jäsenistöämme sekä lapsia, lastenlapsia ja lastenlastenlapsia. Tämä näin etukäteistiedoksi, ilmoitamme tarkemmin tilaisuudesta vielä Turun Sanomien menovinkeissä.

ALLASJUMPPA KEVÄÄLLÄ 2018

Kevään allasjummat alkavat klo 16.00 –16.45 maanantaina 8.1. ja päättyvät maanantaina 28.5.2018. Käyntikertoja tulee yhteensä 19. Koko kevään allasjumpan hinta on 133 e ja se laskutetaan Diabetesaseman kautta. Nyt voit maksaa valintasi mukaan joko yhdessä tai kahdessa erässä.

Ilmoittaudu Lounais-Suomen Diabetesaseman toimistoon nroon 040 7585 113 tai sähköpostitse info@lounais-suomendiabetes.fi.

Monica Löfgren-Kortela

Anneli Heiskanen

jäsenille ja ei-jäsenille 65 e. Hintaan sisältyy bussimatkat, lounas, opastukset, sisäänpääsymaksut ja kahvi. Maksu Lounais-Suomen Diabetes ry/Anneli Heiskanen tilille FI07 1474 3500 2045 72 viimeistään 8.12. Matkaan lähdemme, kun meitä on lähdössä vähintään 30 henkeä.

NAISTENILTA WAU LINGERIESSÄ 10.1.2018

Naisille treffit naisten alusvaateliike Wau lingeriessä Turun kävelykadulla osoitteessa Yliopistonkatu 26. Outi Kurvinen tarjoaa skumppaa pikkupurtavan kera ja kertoo meille rintaliivien valinnasta 10.1.2018 klo 18.15 – 20.00. Tuotteita saa sovittaa ja hankinnoista saa -15% alennuksen. Ilmoittaudu Lounais-Suomen Diabetesaseman toimistoon numeroon 040 7585 113. Mukaan mahtuu ensimmäiset 10-15 ilmoittautujaa.

JOULUMATKA FISKARSIIN 15.12.2017

Nopea ilmoittautuminen 8.12. mennessä. Lähdemme perjantaina 15.12. klo 9.00 Ortodoksisen kirkon edestä. Fiskarsiin saavutaan n. klo 10.15 – 10.30. Kiertoajelu Fiskarsissa bussilla klo 10.30 – 11.15 ja oppaana on auktorisoitu Fiskars opas. Tämän jälkeen lounas ravintola Kugaripajalla klo 11.30 – 12.30. Ilmoittautumisen yhteydessä maininta ruoka-aineallergioista. Lounaan jälkeen tutustuminen Fiskarsin museoon klo 12.45 – 13.15. Paateron keramiikkapajalla käynti klo 13.30 ja Onoma-käsityöläisten myymälässä. Kahvit ja mahdollisuus omatoimiseen tutustumiseen ja ostosten tekoon. Paluumatkalle lähdetään n. klo 15.00 – 16.00. Matkan hinta on 60 e

KASNÄS KYLPYLÄ JA KEMIÖN MYLLY 27.1.2018

Varaa mukaan uimapuku, pyyhe ja pesuvälineet. Lähtö Ortodoksisen kirkon edestä klo 8.30. Kello 10.00 pulahdamme Kasnäs kylpylän lämpöisiin vesiin. Kello 12.00 nautimme runsaan saaristolaisbuffeen kylpylän ravintolassa. Ilmoita mahdolliset ruoka-aineallergiat. Ruokailun jälkeen suuntaamme bussilla Kemiön myllyyn, jossa meillä on mahdollisuus ostaa myllyn tuotteita. Myllyssä olemme n. klo 14.30 – 15.00 paikkeilla. Ostosten jälkeen suuntaamme kohti kotia ja olemme perillä n. klo 16.00. Ilmoittautuminen 5.1.2018 mennessä ja maksu 12.1.2018 mennessä Lounais-Suomen Diabetes ry/Anneli

Heiskanen tilille FI07 1474 3500 2045 72. Matkan hinta on jäsenille 45 e ja ei-jäsenille 50 e.

MATKA UMPIMÄHKÄÄN 21.4.2018

Lähtö klo 8.30 Ortodoksisen kirkon luota. Aamupalaa nautimme klo 9.45. Varsinainen päiväruokailu on myöhemmin. Ilmoitettavat mahdolliset ruoka-aineallergiat. Luvassa päivän aikana elämyksiä ja yllätyksellisyitä. Joissakin vierailupaikoissamme saattaa olla mahdollisuus myös ostosten tekoon. Paluu n. klo 20.00. Ilmoittautuminen 29.3.2018 mennessä ja maksu 6.4.2018 mennessä Lounais-Suomen Diabetes ry/Anneli Heiskanen tilille FI07 1474 3500 2045 72. Matkan hinta on jäsenille 60 e ja ei-jäsenille 65 e.

KAKSI PUUTA 30.6.2018

Kesällä 2018 rakastetun lauluntekijä Juha Tapion hitit soivat Hämeenlinnan Uudessa kesäteatterissa. Näemme romanttisen musiikkikomedian Kaksi puuta. Se on tarina rakkaudesta, intohimosta ja jääräpäisyydestä. Ja siitä mitä tapahtuu, kun tunteiden tuuli puhalttaa kaiken uusiksi. Miten reagoi nainen, joka saa naapurikseen väärän miehen, joka paljastuukin oikeaksi? Mitä tekee mies, joka pakoilee rakkautta ja löytääkin sen edestään? Kaksi puuta on hersyvän hauska ja häpeämättömän romanttinen komedia. Käsikirjoitus Osku Valve ja Otto Kanerva, rooleissa Ria Kataja, Mikko Töyssy ja Otto Kanerva sekä live-orkesteri. Esitys kestää noin 2 tuntia 10 minuuttia sisältäen väliajan. Paikat on varattu katoksen alta. Katsomo on nouseva ja katsomopaikat ylimmillä riveillä. Mikäli olet huono-

jalkainen, pyritään järjestään paikka alakatsomosta, jossa paikat ovat taivasalta. Lähtö on kello 11.30 Ortodoksisen kirkon edestä. Forssan autokeitaalla jokainen ruokailee omalla kustannuksella n. klo 12.30. Näytelmä alkaa klo 16.00 ja kotona olemme takaisin n. klo 20.00. Ilmoittautuminen 1.3.2018 mennessä ja maksu 23.3.2018 mennessä Lounais-Suomen Diabetes ry/Anneli Heiskanen tilille FI07 1474 3500 2045 72. Matkan hinta on jäsenille 50 e ja ei-jäsenille 55 e.

Seuraavat vaalit ovat presidentinvaalit tammikuussa 2018. Muistuttaisin, että vapaaehtoiset lipasvahdit voivat ilmoittautua ns. lipasvahtilistalle / yhdistyksemme tuleville

keräysvuoroille. Mitä enemmän meitä lipasvahteja on, sitä joustavampaa ja mukavampaa se on keräykseen osallistuville.

Pieni ele on valtakunnallinen keräys kotimaisen vammais- ja terveystyön hyväksi. Sen järjestävät 17 vammais- ja terveystyön järjestöä, joihin kuuluu noin 400 000 jäsentä. Keräys toteutetaan talkoovoimin valtakunnallisten vaalien yhteydessä, mukana on yli 10 000 vapaaehtoista äänestyspaikoilla ympäri Suomen.

Puolet lipaskeräyksen tuotosta jää ruohonjuuritasolle paikallisyhdistysten toimintaan, ja se käytetään esim. neuvontaan ja vertaistukitoimintaan. Toinen puoli käytetään valtakunnallisella tasolla esim. kuntoutukseen, koulutukseen, apuvälineiden hankintaan ja syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Ilmoittaudu mukaan
s-postitse: diabetes.lipasvahti@gmail.com
puhelimitse: 040 758 5113

Kiitos osallistumisesta!

*Lounais-Suomen Diabetesyhdistys ry:n
Pieni ele -vastaava
Minttu Tammisalo*

PIENOISMESSUT JA PÄIVITYSPÄIVÄT 11.11.2017

Leena Hannonen-Niekka ottaa vastaan ilmoittautumisia pienois-messuille ja päivityspäivään Lounais-Suomen Diabetesaseman toimistolla.

Aamukahvilla.

Leena Hannonen-Niekka ja Tapani Kulo huolehtivat diabetesyhdistyksen arpajaispöydästä, jossa välillä oli ihan ruuhkaa.

Mirja Kulo mittasi tilaisuudessa verensokeriarvoja ja vastasi kysymyksiin.

Liikuntavastaava Juhani Koskinen ja puheenjohtaja Tapio Jokinen.

Puheenjohtaja Tapio Jokinen toivotti väen tervetulleeksi tapahtumaan. Minttu Tammisalo ja Juhani Koskinen pyysivät vapaaehtoisia Pieni ele - kerääjiksi ensi vuoden tammikuun presidentin vaaleihin. Mikäli olet itse kiinnostunut ryhtymään kerääjäksi, pyydämme ottamaan yhteyttä Lounais-Suomen Diabetesaseman toimistoon.

Vasemmalla Hanna Aalto ja oikealla Minttu Tammisalo ottamassa vastaan ilmoittautumisia Taimi II eteisessä.

Turun Kivikerho esittäytyi messuilla Ensimmäisenä Varpu Ikonen, Helena Anttila ja taaimmaisena Happy Housesta Päivi Syrjänen. Kivikerholaiset olivat ahkerina ja sukkiin tuli päivän mittaan paljon uusia silmukoita.

Projektipäällikkö Yksi elämä - terveystalkoista Sari Koski Diabetesliitosta löysi myös perille pienois-messuille - hän ajoi tapahtumaan Tampereelta asti.

Meitä oli mukana paljon. Mukaan mahtui myös kaksi opaskoiraa, toinen musta ja toinen vaalea labradorinnoutaja.

Fysiohetken edustajat olivat mukana tapahtumassa. Tiina-Liisa vasemmalla puolella vetää useasti meidän allasjumbppaa maanantaisin.

Hammaslääkäri Marina Karlsson Hammaslääkärikeskus Dentasta ei ehtinyt edes jännittää, kun pääsi yllättäen pitämään luennon diabeetikon hammassterveydestä koko kuulijakunnalle. Marina lupaa meille diabeetikoille ilmaisen hammastarkastuksen kerran vuodessa ja 10 % alennuksen hammashoidosta.

Tilaisuus ei ollut pelkkää istumista vaan välillä elämäntapaohjaaja Monica Löfgren-Kortela laittoi kokousväen myös liikkumaan.

Ja kaikki mukana menossa.

Mirja näyttää mallia, miten voi harjoitella tasapainoa. Kyykkyyn ja katsopa käsien asentoa.

Ja sitten ylös ja seuraa edelleen käsien asentoa. Kannattaa kokeilla kotonakin.

Jaskan Soppatykki valmisti tilaisuuden tarjottavat. Jaska istahti hetkeksi huilahtamaan tarjoilu-pöydän äärellä, kun lohikeitto valmistui soppatykyissä Taimi II ulkopuolella.

Monica Löfgren-Kortela kertoo arjen valinnoista ja takana kuvassa Tapani Kulo.

Joku yllätti kuvaajan Anneli Heiskasen soppakattilan ääreltä.

Monica Löfgren-Kortela ja yhdistyskoordinaattori Päivi Syrjänen avoin kohtauspaikka Happy Housesta keskustelemassa.

Pääpotin eli herkkukorin voitti Eeva Vainio. Onnea kaikille arpajaisissa voittaneille.

Oikealla Mirja Kulo ja vasemmalla Riihimäestä asti Turkuun ajanut jalkojenhoitaja Ritva Nuutinen tekniikan äärellä.

Onni potkaisi ja Päivi Syrjänen voitti Fysiohetken lahjoittaman hierontalahjakortin.

Hyvät Abbott Freestyle Libre -sensorien käyttäjät,

Valviran tietoon on tullut, että tässä ryhmässä on keskusteltu Abbottin glukosensensorien liimojen aiheuttamista iho-oireista ja allergisista reaktioista. Ryhmässä on myös kehoitettu käyttäjiä olemaan yhteydessä Valviraan ja tekemään tapauksista vaaratilanneilmoitus.

Kiitämme asian tuomisesta Valviran tietoon ja olemme ryhtyneet selvittämään tilannetta tarkemmin.

Vaaratilanneilmoitusjärjestelmä on virallinen ja lakisääteinen ilmoitusmenettely. Se on tarkoitettu terveydenhuollon laitteiden valmistajien sekä ns. ammattimaisten käyttäjien eli terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön.

Pyydämme, että ongelmatilanteissa käännytte ensisijaisesti terveydenhuollon ammattilaisten puoleen, jotka arvioivat tapauksenne sekä oireittenne syyt ja vakavuuden. Heidän tehtävänä on myös vaaratilanneilmoituksen teko, mikäli se katsotaan aiheelliseksi. Näin menetellen Valvira saa tervey-

denhuollon ammattilaisen arvion tapauksestanne, mikä on tärkeää tapauksen jatkokäsittelyssä. Tällä menettelyllä vältetään myös tarpeeton potilastietojen päätyminen Valviraan, sillä ammattimaisen käyttäjän ilmoituksiin ei sisällytetä potilaan henkilötietoja. Terveydenhuoltohenkilöstön tulee ilmoittaa laitteiden aiheuttamista haitoista myös se valmistajalle. Eli mikäli saatte lääkärikäyntiä vaativia iho-oireita, pyytäkää teitä hoitavaa lääkäriä/hoitajaa arvioimaan mahdolliset laitteesta johtuvat syyt ja tekemään ilmoitus Valviraan sekä laitteen valmistajalle.

Muistuttaisimme myös, että laitteiden käyttöohjeissa yleensä kerrotaan mahdollisista allergisista reaktioista, ja kehoitetaan tällöin lopettamaan tuotteen käyttö ja olemaan yhteydessä terveydenhuollon ammattilaiseen. Lukekaa huolellisesti tuotteenne käyttöohjeet ja toimikaa niiden sekä terveydenhuollon ammattilaisten ohjeiden mukaisesti.

Ystävällisin terveisin,

Nelli Karhu
ylitarkastaja, Valvira

**YHTEISTYÖSSÄ
MUKANA**

www.kotisinappi.fi

WIKLUNDIN APTEEKKI

-ASiantuntevaa apteekkipalvelua

- ERINOMAINEN Sijainti Sokos Wiklundin Katutasossa
- Ohittamattomat Kanta-asiakasedut
- Asiantunteva palvelu kaikissa apteekkiasioissa

**MEILTÄ SAAT
BONUSTA!**

S-ETUKORTILLA
BONUSTA VAPAAN
KAUPAN TUOTTEISTA

**TERVETULOA
WIKLUNDIN
APTEEKKIIN!**

**AVOINNA: ARKISIN 8-21, LAUANTAISIN 9-18
SUNNUNTAISIN 12-18**

Kauppiaskatu 7-9, 20100 Turku - www.wiklundinapteekki.fi